

Total No. of Printed Pages—6

6 SEM TDC GEPS (CBCS) 6.1

2 0 2 2

(June/July)

POLITICAL SCIENCE

(Generic Elective)

Paper : GE-6.1

(Human Rights, Gender and Environment)

Full Marks : 80

Pass Marks : 32

Time : 3 hours

*The figures in the margin indicate full marks
for the questions*

1. নিৰ্দেশ অনুসাৰে তলত দিয়া প্ৰশ্নসমূহৰ উত্তৰ দিয়া : $1 \times 8 = 8$

Answer the following as directed :

- (a) *Caste and Class in India* নামৰ গ্ৰন্থখনৰ লিখক
কোন ?

Who authored the book, *Caste and Class
in India*?

- (b) ভাৰতত কেতিয়া ৰাষ্ট্ৰীয় মানৱ অধিকাৰ আয়োগৰ প্ৰতিষ্ঠা
কৰা হৈছিল ?

When was the National Human Rights
Commission established in India?

(2)

(c) মানুহৰ (ব্যক্তিৰ) অধিকাৰ আৰু স্বতন্ত্ৰতাৰ সুৰক্ষার্থে গ্ৰহণ কৰা বিশ্বৰ সৰ্বপ্ৰথম ঘোষণাপত্ৰখন হৈছে

- (i) Magna Carta
- (ii) Bill of Rights
- (iii) Petition of Rights
- (iv) ওপৰৰ এটাও নহয়

(শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

World's first Charter of Rights and Liberties of Human Being is

- (i) Magna Carta
- (ii) Bill of Rights
- (iii) Petition of Rights
- (iv) None of the above

(Choose the correct answer)

(d) ভাৰতীয় সংসদৰ লোকসভাত অনুসূচিত জনজাতিৰ বাবে কিমানখন আসন সংৰক্ষণ কৰা গৈছে?

- (i) ৩৭ খন
- (ii) ৪৭ খন
- (iii) ৩৯ খন
- (iv) ৪৩ খন (শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা)

How many seats are reserved for the Scheduled Tribes in Lok Sabha of Indian Parliament?

- (i) 37 seats
- (ii) 47 seats
- (iii) 39 seats
- (iv) 43 seats

(Choose the correct answer)

22P/799

(Continued)

(3)

(e) ভাৰতবৰ্ষত স্থানীয় নিকায়সমূহত মহিলাৰ বাবে কিমান শতাংশ আসন সংৰক্ষণ কৰা হৈছে?

What is the percentage of reserved seats for women in local bodies in India?

(f) 'Red Data Book' _____ ব লগত জড়িত।
(খালি স্থান পূৰণ কৰা)

'Red Data Book' is related with _____.
(Fill in the blank)

(g) গোলকীয় উষ্ণতা বৃদ্ধিৰ এটা প্ৰধান কাৰণ উল্লেখ কৰা।
Mention one of the main reasons of global warming.

(h) 'চিপকো আন্দোলন' কোনে আৰম্ভ কৰিছিল?
Who started the Chipko Movement?

2. তলত দিয়াবোৰৰ ওপৰত চমু টোকা লিখা (প্ৰতিটো ১৫০ শব্দৰ ভিতৰত) : 4×4=16

Write short notes on the following (**within 150 words** each) :

- (a) UDHR-ৰ অন্তৰ্গত অনুচ্ছেদ ২৬
Article 26 of the UDHR (Universal Declaration of Human Rights)
- (b) ৰাষ্ট্ৰীয় মহিলা আয়োগৰ লক্ষ্য আৰু উদ্দেশ্য
Aims and objectives of the National Commission for Women

22P/799

(Turn Over)

(c) উদ্যোগিক প্রদূষণৰ পৰিণাম

Consequences of industrial pollution

(d) ভাৰতত আদিবাসী জনগণৰ অধিকাৰ

Rights of the Adivasis in India

3. শ্ৰেণী, জাতি আৰু লিঙ্গৰ মাজৰ আন্তঃসম্পৰ্কৰ উল্লেখৰে 'সামাজিক অসমতা' ধাৰণাৰ প্ৰসঙ্গত সমালোচনাত্মক আলোচনা আগবঢ়োৱা।

12

Critically examine the idea of 'social inequality' with reference to class, caste and gender interconnections.

অথবা / Or

উপান্ত কৃষক আৰু অসংগঠিত শ্ৰমিকৰ ওপৰত বিশ্বায়নৰ প্ৰভাৱ সম্পৰ্কত আলোচনা কৰা।

How does globalization affect marginal farmers and unorganized labour?

4. মানৱ অধিকাৰৰ ওপৰত এক বিস্তাৰিত টোকা প্ৰস্তুত কৰা। 11

Write a detailed note on Human Rights.

অথবা / Or

পৌৰ অধিকাৰ আন্দোলনসমূহৰ এক আভাস দিয়া। ভাৰতৰ প্ৰেক্ষাপটত পৌৰ অধিকাৰ আন্দোলন আৰু মানৱ অধিকাৰ আন্দোলনৰ মাজৰ সম্পৰ্কৰ বিষয়ত বৰ্ণনা দাঙি ধৰা।

Give an account of Civil Rights Movements and describe its relation with Human Rights Movement in India.

5. ভাৰতত মানৱ অধিকাৰ বিষয়ক সাংবিধানিক ব্যৱস্থাৱলীৰ বিষয়ে আলোচনা কৰা। 11

Discuss the constitutional provisions for the Human Rights in India.

অথবা / Or

ভাৰতত সাম্প্ৰতিক সময়ত মহিলা আন্দোলনসমূহে গুৰুত্ব আৰোপ কৰা বিভিন্ন বিষয়সমূহৰ বিষয়ত আলোচনা দাঙি ধৰা।

Discuss the main issues raised by the women's movements in contemporary time in India.

6. পিতৃতন্ত্ৰ বুলিলে কি বুজা? পিতৃতন্ত্ৰক বৰ্তাই ৰখাৰ ক্ষেত্ৰত গাঁঠনিমূলক আৰু আদৰ্শগত কাৰকসমূহৰ ভূমিকাৰ সম্পৰ্কত আলোচনা কৰা। 4+7=11

What is meant by patriarchy? Discuss the role of structural and ideological factors in maintaining it.

অথবা / Or

মহিলাৰ ক্ষেত্ৰত সংঘটিত হোৱা অপৰাধসমূহৰ পৰিপ্ৰেক্ষিতত দেখা পোৱা বিশেষ বৈশিষ্ট্যসমূহ কেনেধৰণৰ? 6+5=11

What are the special features of offences against women and the redressal mechanism?

7. বহনক্ষম উন্নয়ন বুলিলে কি বুজা ? বহনক্ষম উন্নয়ন নিশ্চিত কৰিবৰ বাবে ভাৰত চৰকাৰে যুগ্মত কৰা বিভিন্ন পদক্ষেপসমূহ কি কি ?

4+7=11

What is sustainable development? What steps have been taken by the Government of India to ensure sustainable development?

অথবা / Or

ভাৰতবৰ্ষৰ পৰিৱেশ সম্পৰ্কীয় আন্দোলনসমূহৰ প্ৰধান প্ৰকৃতি তথা কাৰ্যকৰী দিশসমূহৰ বিষয়ে এক সমালোচনাত্মক টোকা যুগ্মত কৰা।

11

Write a critical note on the basic nature and operational dimensions of environmental movements in India.

***